

Οἱ γάλλοι ὁμῶς προσεπάθουν διὰ τοῦ πρεσβευτοῦ των νὰ ἀνχκτήσουν τὴν ἐκκλησίαν των δυνάμει τῆς συνθήκης μεταξὺ Γαλλίας καὶ Τουρκίας, δι' ἧς παρείχοντο προνόμια τινὰ εἰς τοὺς Γάλλους ὑπηκόους. Ἀλλ' οἱ Χῖοι, οἱ ἀντιπαλοῦντες τοῖς δυτικοῖς συμπολίταις αὐτῶν, ἐπεισαν τοὺς Τούρκους ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἐκκλησία δὲν ἀνήκει τοῖς Γάλλοις, ἀλλὰ ἦτο τῶν Μανωλῶν καὶ οὕτω κατηδαφίσθη πρὸ τοῦ νὰ ἔλθῃ ἡ διαταγὴ καὶ λάθωσιν οἱ Γάλλοι τὴν ἐκκλησίαν των. Οἱ Μανῶες ἐθεωροῦντο ἐπαναστάται καὶ εἶχεν ἐκδοθῇ νόμος, δι' οὗ οὐδεὶς Χῖος ἔπρεπε νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ δυτικὸν δόγμα. Τοιοῦτοτρόπως οὐδεμία ἐκκλησία δυτικὴ ἔμεινεν ἐν Χίῳ καὶ οἱ ἀπελπισθέντες καθολικοὶ ἠσπάσθησαν τὸ ὀρθόδοξον δόγμα διὰ νὰ ἡσυχάσωσι. Πολλοὶ ὁμῶς ὑπέφεραν τὸν διωγμὸν καὶ ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὴν λατινικὴν ἐκκλησίαν. Ἄλλοι κατέφυγον εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Διήρκεσεν ὁ διωγμὸς οὗτος εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἔτη. Ἐν τούτοις ἡ Ρώμη εἶχε διορίσει βικάριον Χίου τὸν Μπαβεστρέλλην, καὶ ὡς τοιοῦτος διέμεινεν ἐπὶ δέκα ἔτη. Ἐπειτα τὸν εἶχε διορίσει καὶ ἀποστολικὸν βικάριον Σμύρνης. Ὁ Μπαβεστρέλλης διέμενε τὸ ἡμισυ τοῦ ἔτους εἰς Χίον καὶ τὸ ἄλλο ἡμισυ εἰς Σμύρνην.

Ὅτε ἀποκατεστάθη ἡ εἰρήνη, ὁ Μπαβεστρέλλης μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ διὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας Βιρμόνδ, ὁ ὁποῖος τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Πάπα Κλήμεντος τοῦ ΙΑ' ὑπερήσπιζε τοὺς καθολικοὺς Χιώτας, προσεπάθησε νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ πρῶν καθεστῶς.

Τὸ κατάρθωσεν. Ἡ Τουρκία ἐπέτρεψε νὰ τῷ δοθῇ ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἥδη κατηρειπωμένη. Ὁ Μπαβεστρέλλης μετέβη χαρούμενος εἰς τὴν Χίον. Νέον ἐν τούτοις ἐμπόδιον.

Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἦτο πλησίον Τζαμίον· οἱ Τούρκοι δὲν ἐπέτρεπον παρὰ τουρκικῷ τζαμί νὰ ὑπάρχουν γκισούρ, δηλὰ δὴ ἄπιστοι. Ἀλλ' ὁ Μουφτῆς ἀπεφάνθη ὅτι ἐν Δαμασκῷ ὑπῆρχε παρὰ χριστιανικῇ ἐκκλησίᾳ τζαμί, μάλιστα ἐχωρίζοντο δι' ἐνὸς τοίχου, ἐνῶ ὁ Ἅγ. Νικόλαος ἀπεῖχε περίπου ἑκατὸν βήματα.

Οὕτως ἤρχισεν ἡ ἀνοικοδόμησις. Ἐν τούτοις ἐνέσκηψεν ἡ πανώλης τῇ 1716 ἐν Χίῳ. Πολλοὶ ἐκ τοῦ φόβου κατέφυγαν εἰς τὰς ἐξοχάς, ἀλλ' ὁ Μπαβεστρέλλης ἔμεινεν ἐν τῇ πόλει ἐπιστατῶν τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ Ρώμη βλέπουσα τὸν ζῆλον τοῦ Χίου τούτου ιερέως, τὸν προεχείρισεν ἐπίσκοπον Χίου.

Οἱ δυτικοὶ τῆς νήσου ταύτης ἦσαν ἐλεύθεροι. Ἡ Ὑψηλὴ Πύλῃ τοὺς εἶχεν ἀνακηρύξει ἀληθεῖς καὶ πιστοὺς ὑπηκόους τῆς Τουρκίας. Ἀλλ' ἂν εἶχον παύσῃ αἱ τουρκικαὶ καταδρομαί, ἐφάνησαν δειναὶ διενέξεις μεταξὺ τῶν Χίων καθολικῶν καὶ τῶν Γάλλων. Οἱ Γάλλοι Ἰησουῖται ἀπῆλθον νὰ ἀνακτήσουν τὰς δημευθείσας περιουσίας καὶ τὰς πωληθείσας. Ὁ ἐπίσκοπος δὲν

ἠθέλησε νὰ προκαλέσουν οἱ Ἰησουῖται τοιοῦτον ζήτημα. Δὲν εἰσηκούσθη, ἀλλὰ ἐζήτησαν τὰς περιουσίας τὰς εὐρισκομένας ἤδη εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων καὶ Ὁρθοδόξων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ διωγμοῦ. Ὁ ἐπίσκοπος εἶχε δίκαιον, διότι ἡ ἀπαίτησις τῶν Γάλλων ἐπέφερε νέον διωγμὸν κατὰ τῶν καθολικῶν Χίων, διότι ἐφοβοῦντο νὰ προσβάλωσι τοὺς Γάλλους ἐνεκα τῆς συμβάσεως. Διὸ ἐφυλακίσθη καὶ ἐτιμωρήθη αὐστηρῶς ὁ ἐπίσκοπος μετὰ τινων ἄλλων οἰκείων του. Μόνον ἐπὶ μεγίστη πληρωμῇ χρημάτων, δηλαδὴ διὰ πιαστρῶν 37,000 ἀπηλευθερώθησαν.

Ἐνῶ ὁ δυστυχὴς ἱεράρχης ἐνομιζέτο ἡσυχος, αἰφνης ἀνεφάνησαν νέα δεινά. Ἰσχυρὸς τῆς Χίου οἶκος ἦτο ὁ τῶν Ἰουστινιανῶν. Μέλη τοῦ οἴκου τούτου κατέφυγον εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀλλὰ εἰς τὴν Χίον εἶχον διαμείνει τινές, οἵτινες ἦσαν ἰσχυροί.

Ὁ Μπαβεστρέλλης ἐνεκα συμφερόντων περιέπεσεν εἰς τὴν μῆνιν τῶν Ἰουστινιανῶν. Ὁ ἐπίσκοπος οὗτος ἦτο ἄνθρωπος τοῦ καθήκοντος, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου, ὃπερ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, ἀλλ' ὁ ὑπερβολικὸς ζῆλος βλάπτει. Εἰς ἡμᾶς δὲν ἐνδιαφέρει νὰ προχωρήσωμεν, διότι ὁ σκοπὸς ἡμῶν εἶνε μόνον νὰ κάμωμεν τὸ βιβλίον γνωστὸν. Τὸ βιβλίον τοῦτο συνιστῶμεν εἰς τὸν ἱστοριογράφον τῆς Χίου, διότι ἐκεῖ θὰ εὔρῃ τινὰ περίεργα καὶ ὀπωσδήποτε ὠφέλιμα διὰ τὴν κεφάλαιον περὶ τῶν καθολικῶν Χίων.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΣΤΟΝ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΝ

Γιὰ σὲ ποῦ στὸ ξύλο θωρῶ καρφωμένο,
Ποῦ βλέπω τὸ σῶμα βουδὸ, νεκρωμένο,
Γιὰ σένα ἕναν ὕμνο νὰ γράψω ζητῶ.

Κλειδωμένο εἶχα πάντα γιὰ σὲ τὸ στόμα,
Μὰ τώρα ποῦ βλέπω τοῦ Χάρου τὸ χρῶμα,
Σὰν ἄνθρωπο αἰώνιο σὲ ψάλλω κ' ἐγώ.

Ποῖς σοῦχει τὰ χέρια φοιτὰ καρφωμένα,
Ποῖς σοῦχει τὰ στήθη βαθεῖα πληγωμένα;
Ποῖς σοῦδωσε πρῶτος φαρμάκι νὰ πιῆς;

Τί ἔκαμες, πές μου, σὲ τούτη τὴ σφαῖρα
Καὶ σ' ἔχουν κρεμάσει μὲ τόση φοβέρα
Ἐπάνω στὸ ξύλο σὰ νάσουν ληστές;

Μιὰ σκέψι μονάχα τὰ στήθη πληγώνει,
Πῶς πέρασαν τόσοι ἀμέτρητοι χρόνοι
Κ' αἰχμάλωτο ἀκόμη ὁ ἐχθρὸς τὸν κρατεῖ!

Ἀφῆστέ με, θέλω κ' ἐγὼ νὰ πλησιάσω,
Ἐλεύθερη θέλω κ' ἐγὼ ν' ἀγκαλιάσω
Μιὰ δόξα π' ἀνοίγει τὰ οὐράνια στὴ γῆ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΙΝΩΚΗΣ

